

В роботі приведені показателі інтенсивності використання свиноматок в спеціалізованому господарстві з введеною сучасною технологією ведення галузі та порівнювані основні показателі репродукції свиноматок в господарстві за ряд років з даними показателів репродукції свиноматок США.

Ключові слова: свиноматки, репродукція, галузь свиноводства

The research presents data usage of sows in a specialized sector with the introduction of modern technologies of the industry and comparable key indicators of pig reproduction on the farm for a number of years with the standards of USA indices reproduction.

Keywords: sows, reproduction, pig

Дата надходження в редакцію: 24.01.2013 р.

Рецензент: д.вет.н., професор М.Д.Камбур

УДК 619:618.5:636.4.082.456

ОСОБЛИВОСТІ ДОБОВОЇ ДИНАМІКИ ОПОРОСУ ТА ВИВЕДЕННЯ ПОСЛІДІВ У СВИНОМАТОК ПРИ ФІЗІОЛОГІЧНОМУ ПЕРЕБІГУ РОДОВОГО ПРОЦЕСУ

М. І. Харенко, д.вет.н., професор, Сумський НАУ

О. М. Чекан, к.вет.н., доцент, Сумський НАУ

Ю. В. Мусієнко, к.вет.н., доцент, Сумський НАУ

В. І. Костюченко, аспірант, Сумський НАУ

В роботі наведені аналітичні дані щодо динаміки опоросу при фізіологічному перебігу родів та динаміки виведення послідів і особливості послідової стадії родів у свиноматок в залежності від пори року і їх віку.

Ключові слова: опорос, послідова стадія родів, послід.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У вирішенні проблеми виробництва м'яса і м'ясних продуктів в Україні важлива роль відводиться свинарству, як найбільш вигідній галузі скороспілого тваринництва. Тому, останнім часом перед фахівцями постало завдання радикального відродження галузі, переведення її на інтенсивну технологію і досягнення виробництва дешевої, конкурентоспроможної продукції. Її розвиток вимагає особливої уваги з боку держави, зокрема, створення необхідного генофонду та міцної матеріально-технічної бази [1, 2].

Зв'язок проблеми з важливими науковими чи практичними завданнями. Початок родів у фізіологічні строки, після завершення періоду вагітності, є одним з найдивовижніших явищ у фізіології. До кінця цей фізіологічний процес і до нині залишається не вивченим, не зважаючи на наявність великої кількості проведених наукових досліджень протягом багатьох десятиріч як акушерами-медиками, так і акушерами ветеринарної медицини. Визначення початку родового процесу має велике практичне значення, бо дозволяє розробити оптимальні схеми стимуляції родів, попередити передчасні роди і зменшити смертність новонароджених, особливо недоношених [3]. Більшість авторів стверджує - стадія відокремлення та вигнання посліду характеризується незначними потугами та сильними переймами та вона ще більше різниться при фізіологічних та патологічних родах. Її особливістю є те, що у майже 20 % випадків відокремлення посліду відбувається разом або відразу після виведення останнього по-

росяти. Це спостерігається як при фізіологічних, так і при патологічних родах [4]. Дослідження проводилися згідно наукової тематики «Система комплексних заходів з профілактики і ліквідації неплідності і яловості корів і свиней» (номер державної реєстрації 0108U005029)

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми.

На думку більшості вітчизняних вчених, свиноматки поросяться в будь-яку годину доби, але, за численними спостереженнями, частіше вночі. Опорос у більшості випадків перебігає легко і втручання людини майже не потрібне. Роль обслуговуючого персоналу зводиться до спостереження за перебігом родів та сприянню їм, але не до активного втручання [1, 5].

Метою наших досліджень було вивчення особливостей добової динаміки опоросу у свиноматок при фізіологічному перебігу родового процесу та особливостей послідової стадії родів і динаміки виведення послідів.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводили у двох свинарських господарствах, які працюють за сучасними технологіями ведення галузі: у ТОВ «АХ» Лебединського району Сумської області та ТОВ «Темп» Новомосковського району Дніпропетровської області у 2010-2012 роках. При аналізі передбачених метою питань враховувалася пора року (тур) та вік свиноматок (1-6 опорос). Аналіз показників проводився на підставі статистичної звітності, клінічних спостережень, звітної-облікової документації господарств та зооветеринарної служби.

Результати досліджень наведені в таблицях 1, 2 і 3. З таблиці 1 видно, що у ТОВ «АХ» найбільша кількість опоросів з фізіологічним перебігом родів відбувається вдень (з 8.00 до 18.00 години) – 50,1% та вночі (з 22.00 до 4.00) – 24,6%, а найменше – ввечері (з 18.00 до 22.00) –

13,3% та вранці (з 4.00 до 8.00) – 12,0%.

В господарстві «Темп» найбільша кількість опоросів з фізіологічним перебігом родів відбувається у вечірні години (з 18.00 до 22.00) – у середньому 30,8% та вдень (з 8.00 до 18.00) – 40,2%.

Таблиця 1 - Добова динаміка опоросів у свиноматок

Години доби	Порядковий № опоросу	ТОВ «АХ»						ТОВ «Темп»					
		2011		2012		За 2 роки к-сть/%	2010		2011		2012		За 3 роки к-сть/%
		К-сть	%	К-сть	%		К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	
Ранок 4.00-8.00	I	28	13,0	43	14,1	71/13,7	20	12,1	27	15,8	15	10,7	62/13,0
	II	23	11,2	24	10,2	47/10,7	16	10,3	16	10,1	23	11,6	55/10,8
	III	15	10,6	25	12,4	40/11,7	12	10,9	16	11,4	14	9,0	42/10,4
	IV	14	12,7	14	11,2	28/11,9	4	12,1	10	10,3	13	10,2	27/10,3
	V	11	10,2	4	10,0	15/10,1	5	9,6	8	14,8	7	11,7	20/12,0
	VI	12	14,1	1	6,3	13/12,9	4	10,5	3	12,0	2	8,0	9/10,2
За ранок		103	11,9	111	12,0	214/12,0	61	11,0	80	12,5	74	10,5	215/11,3
День 8.00-18.00	I	109	50,7	155	51,0	264/50,9	67	40,6	64	37,4	65	46,4	196/41,2
	II	98	47,8	116	49,4	214/48,6	65	41,9	61	38,6	78	39,4	204/40,0
	III	75	53,1	101	50,2	176/51,5	42	38,2	56	40,0	63	40,6	161/39,8
	IV	55	50,0	65	52,0	120/51,1	13	39,4	37	38,1	54	42,5	104/39,8
	V	53	49,0	19	47,5	72/48,6	24	46,2	17	31,5	25	41,7	66/39,7
	VI	42	49,4	7	43,8	49/48,5	16	42,0	11	44,0	9	36,0	36/40,9
За день		432	50,0	463	50,3	895/50,1	227	41,0	246	38,1	294	41,7	767/40,2
Вечір 18.00-22.00	I	34	15,8	44	14,5	78/15,0	56	33,9	51	29,8	43	30,7	150/31,5
	II	24	11,7	29	12,3	53/12,0	47	30,3	46	29,1	62	31,3	155/30,4
	III	19	13,4	24	11,9	43/12,6	29	26,4	44	31,4	45	29,0	118/29,1
	IV	16	14,5	15	12,0	31/13,2	9	27,3	33	34,0	42	33,0	84/32,2
	V	13	12,0	5	12,5	18/12,2	15	28,8	15	27,7	18	30,0	48/28,9
	VI	11	12,9	3	18,7	14/13,9	17	44,7	8	32,0	7	28,0	32/36,3
За вечір		117	13,5	120	13,0	237/13,3	173	31,3	197	30,5	217	30,8	587/30,8
Ніч 22.00-4.00	I	44	20,4	62	20,4	106/20,4	22	13,3	29	17,0	17	12,2	68/14,3
	II	60	29,3	66	28,0	126/28,6	27	17,4	35	22,1	34	17,2	96/18,8
	III	32	22,7	51	25,4	83/24,3	27	24,5	24	17,1	33	21,3	84/20,7
	IV	25	22,7	31	24,8	56/23,8	7	21,2	17	17,5	22	17,3	46/17,6
	V	31	28,7	12	30,0	43/29,1	8	15,4	14	25,9	10	16,7	32/19,3
	VI	20	23,5	5	31,2	25/24,8	1	2,6	3	12,0	7	28,0	11/12,5
За ніч		212	24,5	227	24,6	439/24,6	92	16,6	122	18,9	123	17,4	337/17,7
Всього опоросів за рік		864		921		1785	553		645		708		1906

Таблиця 2 - Характеристика послідової стадії родів у свиноматок

Порядковий № опоросу	Кількість свиноматок у групі у кожному пору року (період), гол.	Час відділення останнього посліду після виведення останнього поросятя, хвилин															
		Зима - весна								Літо - осінь							
		До 60 хв.		До 120 хв.		До 180 хв.		Більше 180 хв.		До 60 хв.		До 120 хв.		До 180 хв.		Більше 180 хв.	
		К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%	К-сть	%
I	50	11	22,0	23	46,0	8	16,0	8	16,0	12	24,0	23	46,0	9	18,0	6	12,0
II	50	12	24,0	25	50,0	9	18,0	4	8,0	13	26,0	26	52,0	8	16,0	3	6,0
III	50	8	16,0	24	48,0	13	26,0	5	10,0	15	30,0	25	50,0	7	14,0	3	6,0
IV	50	9	18,0	21	42,0	14	28,0	6	12,0	12	24,0	20	40,0	13	26,0	5	10,0
V	50	8	16,0	19	38,0	15	30,0	8	16,0	10	20,0	22	44,0	11	22,0	7	14,0
VI	50	8	16,0	20	40,0	14	28,0	8	16,0	7	14,0	23	46,0	12	24,0	8	16,0
По 6-и опоросах	300 (600)	56	18,7	132	44,0	73	24,3	39	13,0	69	23,0	139	46,3	60	20,0	32	10,7

Таблиця 3 - Динаміка виведення послідів у свиноматок.

Порядковий № опоросу	Кількість свиноматок у групі у кожному пору року, гол.	Середній час виділення останнього посліду по групі, хв.	Середній час виділення по групі 1-го посліду після останнього поросяти, хв.	Середня кількість послідів по групі	Кількість виділених послідів з одночасним народженням поросят	Кількість послідів, які виводяться				Кількість прийомів виділених послідів (сер. по групі)
						По 1 к-сть / %	По 2 к-сть / %	По 3 к-сть / %	Більше 3-х к-сть / %	
Зима -весна										
I	50	101,4	25	423	72	54/15,4	88/25,1	67/19,1	142/40,4	4
II	50	80,2	24	485	25	44/9,6	97/21,1	83/18,0	236/51,3	3
III	50	78,1	27	497	41	45/9,9	90/19,7	73/16,0	248/54,4	4
IV	50	94,4	34	476	54	48/11,4	97/23,0	90/21,3	187/44,3	5
V	50	103,4	54	458	76	64/16,8	93/24,3	75/19,6	150/39,3	6
VI	50	110,5	67	447	92	72/20,3	97/27,3	52/14,6	134/37,8	7
По 6-и опоросах	300	94,7	38,5	2786	360	327/13,5	562/23,2	440/18,1	1097/45,2	4,8
Літо - осінь										
I	50	98,7	23	435	52	68/17,8	89/23,2	53/13,8	173/45,2	4
II	50	79,5	21	505	27	49/10,3	118/24,7	60/12,6	251/52,4	3
III	50	74,8	24	515	40	55/11,6	89/18,7	83/17,5	248/52,2	4
IV	50	92,6	38	481	61	46/10,9	102/24,3	85/20,2	187/44,6	5
V	50	100,2	49	463	73	59/15,1	103/26,4	70/19,9	158/40,6	6
VI	50	106,4	58	456	83	70/18,7	94/25,2	66/17,6	143/38,5	6
По 6-и опоросах	300	92,0	35,5	2855	333	347/13,8	595/23,6	417/16,5	1163/46,1	4,7

Вночі (з 22.00 до 4.00) відбувається – 17,7% опоросів, а найменша кількість опоросів відбувається вранці (з 4.00 до 8.00) – 11,3%. В обох господарствах при фізіологічних родах помітна чітка закономірність, на ранкові години більший процент родів припадає на свинок з першим опоросом.

Аналізуючи інформативні дані наведені в таблиці 2 неважко помітити, що послідова стадія при фізіологічних родах в усі пори року характеризувалася: час відділення останнього посліду після виведення останнього поросяти, у більшості свиноматок (44,0% – зима-весна і 46,3% – літо-осінь) мав протяжність до 120 хвилин. Реєструвались окремі випадки відділення останнього посліду більше 180 хвилин, після виведення останнього поросяти: в період зима-весна – 13,0%, літо-осінь – 10,7%. На дані показники безумовно мали вплив випадки затримання посліду. У всі пори року, послідова стадія родів, була найтривалішою у свиноматок з першим, п'ятим і шостим опоросами. Показники відділення послідів до 60 хвилин після виведення останнього поросяти знаходилися в межах 18,7% в період зима-весна і 23,0% в період літо-осінь.

Аналізуючи дані таблиці 3 можна зробити

висновок, що середній час виділення останнього посліду в період зима-весна (94,7 хв.), що є дещо довшим ніж в літньо-осінній період (92,0 хв.). Середній час виділення 1-го посліду після останнього поросяти склав: зима-весна – 38,5 хв., літо-осінь – 35,5 хв. У всі пори року (за періодами), найбільша кількість послідів виводиться одночасно – більше ніж 3 (45,2%; 46,1%), найменше 1 (13,5%; 13,8%), при середньому показнику прийомів виділення – 4,75 (по групі).

Висновки:

1. Найбільше опоросів при фізіологічних родах відбувається вдень (з 8.00 до 18.00 години) та вночі (з 22.00 до 4.00), а найменше – ввечері (з 18.00 до 22.00) та вранці (з 4.00 до 8.00).

2. У всі пори року терміни відділення останнього посліду після виведення останнього поросяти, у більшості свиноматок (44,0% – зима-весна і 46,3% – літо-осінь), знаходиться в межах до 120 хвилин.

3. Середній час виділення останнього посліду за періодами року складає: зима-весна (94,7 хв.), літо-осінь (92,0 хв.), а середній час виділення 1-го посліду за аналогічними періодами року складає 38,5 хв. і 35,5 хв. відповідно.

Список використаної літератури:

- Харенко М.І., Хомин С.П., Царенко О.М., Пономаренко В.П., Харенко А.М. Фізіологія та патологія розмноження свиней. – Суми: Козацький Вал, 2004. – 430 с.
- Харенко М.І. Оцінка неплідності свиноматок // Тваринництво України. – 1995. – № 4–5. – С. 24.

3. Гришко Д.С. Лекції з ветеринарного акушерства: Навчальний посібник. – Х.: Прапор, 2003. – 400 с.
4. Мусієнко Ю.В. Діагностика, прогнозування та профілактика патологічних родів у свиноматок: Автореф. дис... канд. вет. наук: 16.00.07. – Київ, 2007. – С. 7–15.
5. Герасимов В.І., Рибалко В.П., Цицюрський Л.М. Свинарство і технологія виробництва свинини. – К.: Урожай, 1996. – 352 с.

В работе приведены аналитические данные по динамике опороса при физиологическом течении родов и динамики вывода последов и особенности последовой стадии родов у свиноматок в зависимости от времени года и их возраста.

Ключевые слова: опорос, последовая стадия родов, послед.

The analytical data on the dynamics of farrowing at physiological parturient process and dynamics of removing secundines and features stage removal of the placenta in sows depending on season and their age are in the article.

Keywords: farrow, stage removal of the placenta, secundines

Дата надходження в редакцію: 24.01.2013 р.

Рецензент: д.вет.н., професор М.Д.Камбур

УДК 619:618:616-031.8

ПОШИРЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОЇ ПАТОЛОГІЇ У СОБАК В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ «ХЕЛС» м. СУМИ

Н. Г. Давиденко, аспірант, Сумський НАУ

В. Г. Пономаренко, к.ветн., доцент, Сумський НАУ

В статті представлені статистичні дані поширеності патології репродуктивної системи у собак, що свідчать про значну кількість випадків акушерської та гінекологічної патології у собак в практиці лікаря ветеринарної медицини.

Ключові слова: моніторинг, акушерська патологія, гінекологічна патологія.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Світ собаківництва розвивається і вже перетворився на справжню галузь економіки. В Україні з'являється все більше розплідників собак, в яких займаються розмноженням чистопорідних тварин і питання порушення відтворення особливо актуальні [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах домашнього утримання захворювання репродуктивних органів собак зустрічаються досить часто і становлять 12,4-20,5% від загальної кількості незаразної патології [4]. Утримання та розведення собак пов'язано з отриманням морального та психологічного комфорту власника. Тому проблеми, пов'язані з порушенням репродуктивної функції, частіше всього проявляються збільшенням витрат через відсутність чи недоотримання потомства [1]. Збільшення можливостей діагностики репродуктивної патології, розширення наших знань в даній області ветеринарної медицини та необхідність досліджень неплідності

собак сприяють розвитку ветеринарного акушерства та гінекології [3].

Поставлене завдання. Метою наших досліджень було вивчення поширеності патології репродуктивної системи, а також виявлення найбільш частих причин неплідності сук.

Матеріали та методи: нами з 2008 року по 2012 рік проводився моніторинг захворюваності собак в Сумській області інфекційними, інвазійними, незаразними захворюваннями, а також захворюваннями репродуктивної системи. Робота проводилась на базі ветеринарної клініки «Хелс», м. Суми; за період досліджень з 2008 року по 2012 рік всього було обстежено 4865 собаках різного віку, різних порід та статі.

Результати досліджень: при статистичній обробці матеріалу реєстрували значне зростання кількості хворих собак в умовах клініки в останні роки. Так, загальна кількість хворих тварин з патологією різної етіології зросла з 801 голів в 2008 році до 1692 голів в 2012 році (табл. 1).